

Inauguració

1 d'octubre

VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Lloc: Aula de Cultura del Forum Berger de Caixa Penedès

A dos quarts de vuit de la tarda

Hi intervindran els senyors JOSEP COLOMÉ, president de Caixa Penedès, JORDI GIRONA, president del Consell Comarcal de l'Alt Penedès i PERE REGULL, alcalde de Vilafranca del Penedès.

Tot seguit RAMON ARNABAT I MATA president de l'IEP donarà la conferència:

«El Penedès trajectòria d'un sentiment i una realitat».

Resum de la conferència inaugural

EL PENEDÈS, TRAJECTÒRIA D'UN SENTIMENT I D'UNA REALITAT

RAMON ARNABAT MATA, historiador i president de l'IEP

A partir del segle VII a.n.e trobem una ocupació permanent dels territoris que esdevindran el Penedès, i mínimament organitzada al voltant del turó d'Olèrdola, es tracta dels ibers, concretament dels cossetans. A partir d'aquest moment el Penedès s'ha mantingut humanitzat, tot i els dominis diversos i successius del territori. Durant el segle X apareixerà per primer cop la denominació Penedès (*Penitese* o *Penitense*) per tal de referir-se a aquestes contrades com a terra de castells roquers. El segle XI aquest territori serà conegut com a comtat del Penedès i Mir Geribert intentarà d'independitzar-se del comtat de Barcelona, autoproclamant-se Príncep d'Olèrdola. Quant, a finals del segle XI i durant el XII el comte de Barcelona nomena vicaris reials per tal que l'ajudin a administrar el territori comtal, un d'aquests serà vicari del Penedès.

Des de finals del segle XIII Catalunya es divideix en vegueries i el Penedès esdevé una d'elles, reconeguda oficialment l'any 1301 amb el nom de vegueria de Vilafranca del Penedès. Aquesta vegueria es mantindrà al llarg de quatre segles, fins que l'any 1716, per l'aplicació del Decret de Nova Planta, serà substituïda pel corregiment de Vilafranca. El nou corregiment abastarà quasi el mateix territori que la vella vegueria, excepte una franja litoral. L'organització territorial corregimental es mantindrà fins a començaments del segle XIX, quan la nova organització liberal del territori el dividirà en Partits Judicials i Províncies (1812, 1822, 1834, 1860), de manera que l'antiga vegueria del Penedès restarà dividida en dues províncies (Barcelona i Tarragona) i quatre partits judicials (Vilafranca, Vendrell, Igualada i Vilanova).

Durant el primer terç del segle XX, tant la Mancomunitat de Catalunya (1919), com les primeres propostes de divisió territorial de la Generalitat republicana (1931), proposen de recuperar l'organització comarcal i defineixen el Penedès com una sola comarca amb els límits de la vella vegueria. Uns límits que són refrendats pels ajuntaments, per les enquestes que es fan a la població, i per les reflexions i publicacions diverses del territori. Malgrat tot, l'any 1936 quan s'aplicarà la divisió territorial de la Generalitat republicana la vella vegueria del Penedès serà esquarterada en quatre comarques (Alt i Baix Penedès, Garraf i Anoia), tres d'elles situades a la Regió III.

El franquisme anorrearà l'organització territorial autònoma i republicana, i restaurarà els Partits Judicials i les Províncies. La lluita per la democràcia anirà acompanyada de la reivindicació comarcal, entre elles les demandes d'un Penedès unit. Durant la Transició política, prendran més embranzida les reivindicacions comarcalistes com a element de la recuperació de la Generalitat de Catalunya. L'any 1977 es crearà l'Institut d'Estudis Penedesencs i el Grup de Mestres del Penedès (1977), i deu anys més tard, un grup d'alcaldes signarà el Pacte del Penedès en el què es reivindicarà un Penedès unit davant la propera divisió territorial la Generalitat restaurada. Les Lleis de 1987 i 1990, però, mantenen la divisió del Penedès en tres comarques i els territoris de la vella vegueria en quatre.

El país, però, es tossut i el sentiment de pertinença al Penedès, reforçat per una trajectòria històrica comuna, i unes relacions socio-econòmiques força travades, han fet que sorgeixi amb força la demanda que la nova divisió territorial de Catalunya contempli una vegueria del Penedès que abasti les comarques de l'Alt i Baix Penedès, el Garraf i aquells municipis de l'Anoia que ho desitgin. Malauradament el Parlament de Catalunya que ha recollit la proposta de l'Àmbit territorial de planificació del Penedès, ha negat la incorporació de la Vegueria del Penedès a la nova divisió territorial de Catalunya.